

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus II. De Desponsatione Impuberum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

ponsati usque ad quartum gradum inclusi-
ve, modò Matrimonium Ratum fuerit con-
tractum absolute ac validè, imò etiam in-
validè, dummodo invaliditas non proveni-
rit ex defectu consensùs. Sumitur ex *can. 11.*
12. 14. seq. caus. 27. q. 2. c. 3. & 8. h. t. & c. un.
eod. in 6. quia si Jura statuunt hoc impedi-
mentum in Sponsalibus de futuro, à fortiori
illud in Sponsalibus de præsenti locum ha-
bere debet, cum per Matrimonium Ratum
magis conjungantur animi conjugum, quàm
per Sponsalia de futuro animi sponforum,
ut adeo indecens esset Matrimonium aliud
contrahere cum consanguinea vel consan-
guineo conjugis; sicut indecens judicatur Ma-
trimonium aliud inire cum consanguineis
conjugis, quacum Matrimonium est con-
summatum per copulam, & inducta affini-
tas, quam imitatur publicæ honestatis justitia.

134. Oppones 1. Canones & Capitula citata
solum loquuntur de Sponsalibus; ergo non
oritur impedimentum publicæ honestatis ex
Matrimonio Rato. 2. Si à Sponsalibus de
futuro liceat extendere hoc impedimentum
ad Sponsalia de præsenti non ad quartum
usque gradum dirimet Matrimonium, sed
ad primum duntaxat, sicut ortum ex Spon-
salibus non se ulterius extendit. *Trid. sess.*
24. c. 3. de Ref. Marr. Item non orietur ex
Matrimonio Rato, ex quacunque causa in-
valido, sicut ex Sponsalibus quacunque de
causa (licet ex alio quàm consensùs defectu)
invalidis non oritur. *Trid. lo. cit. 3.* Nul-
lo Jure expressum reperitur, quòd usque ad
4. gradum consanguinitatis se extendat justi-
tia publicæ honestatis: ergo gratis deter-
minatur iste gradus. 3. ad 1. Aliqui saltem
ex dictis *canonibus* videntur loqui de Matrimo-
nio Rato: dein licet loquerentur explicite
solum de Sponsalibus, implicite tamen etiam
de Matrimonio Rato loqui censerentur; quia
in hoc reperitur eadem, imò major ratio,
scilicet major ac fortior colligatio animo-
rum, propter quam introductum est hoc
impedimentum. Et hinc unanimiter Inter-
pretes illa Jura extenderunt etiam ad Matri-
monium Ratum. Ad 2. *N. sequel.* utram-
que. Ratio negandi petitur ex *Constit. ad Ro-*
manum S. Pii V. edita 1. Julii an. 1568. hu-
jus tenoris: *Motu proprio & Autoritate Apo-*
stolica declaramus, & definimus, Decretum Concilii
hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere
in Sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in
Matrimonio, sic (ut præsertur) contracto: sed in eo
durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus
& gradibus, quibus de Jure veteri ante prædictum
Decretum Concilii introductum erat. Ergo *Tri-*
dentinum lo. cit. quod in dicta *Constit.* expli-
cat S. Pontifex, dum voluit, impedimentum
publicæ honestatis non oriri nisi ex Sponsa-
libus validis, & non egredi primum gradum
consanguinitatis, intelligendum vel exten-
dendum non est ad impedimentum publi-
cæ honestatis ortum ex Matrimonio Rato.
Adeoque oritur etiam ex tali Matrimonio
invalido, modò non invalidum sit ex defe-

ctu consensùs, ut si contraheretur ab infan-
te, amente, plenè ebrio, fide, ex metu inju-
sto gravi, per errorem circa personam, &c.
nam etiam ex Sponsalibus propter talem de-
fectum consensùs invalidis non oriebatur de
Jure Antiquo dictum impedimentum: si-
cut & dirimebat usque ad 4. gradum. Ad
3. licet clarus non existeret textus, quousque
Matrimonium dirimatur per hoc impedi-
mentum, existat tamen textus clarus in *c. 1.*
de consang. de impedimento affinitatis, quam
imitatur publica honestas, & propter conve-
nientiam communis doctrina extendit ut-
rumque impedimentum usque ad 4. gra-
dum in *c. cit.* expressum. Imò *cir. can. 12.*
14. 15. id satis indicant per vocem *consangu-*
nitatis.

Quæres, an casu, quo Titius, postquam
contraxit Sponsalia de futuro cum Bertha,
contrahit postea, (licet invalidè propter im-
pedimentum publicæ honestatis) cum Cap-
Berthæ sorore Sponsalia de præsenti, con-
trahat impedimentum publicæ honestatis ex
Matrimonio Rato cum Bertha, priore Spon-
sa? 3. non contrahit; quia publica honestas
non agit retro. *c. un. h. t. in 6.* sicut tamen af-
finitas agit retro, quæ supervenit Sponsali-
bus, & Matrimonium cum priore Spon-
sa consanguinea dirimit. Vid. dicta n. 44.

TITULUS II.

De Desponsatione Impuberum.

SUMMARIUM.

1. 2. Pubertas alia naturalis, alia legalis. Quis sit
matrimonium supplere aetatem.
3. 4. 5. Sponsalia de futuro non valent ante septi-
mum ætatis annum completum, licet prius
jam adsit usus rationis, per accidens.
6. Ante annos pubertatis post annum septimum in-
ta valent quidem, sed pubertatem adeptis
reflere licet.
7. Sponsalia de præsenti non valent ante pubertatem
naturalem, vel legalem.
8. Habent tamen vim Sponsalium de futuro.
9. An contrahentes Sponsalia de futuro, vel de præ-
senti, ante legitimam ætatem peccent.

Sciendum 1. Impuberes dici illos, qui ex ma-
tribus nondum compleverunt 14. ætatis
annum, & quæ ex foemellis 12. annum à tem-
pore nativitatis; quamvis ordinariè præter-
itum in ordine ad Desponsationem, seu ad Spon-
salia de futuro contrahenda impuberes vocen-
tentur, qui infantiam, nimirum septennium,
egressi dictam ætatem necdum expleverunt.
l. fin. C. quando Tutores esse desin. c. 6. 10. 11. h. t.
Econtra qui 14. vel 12. annos egressi non-
dum attigerunt 25. ætatis annum. Puberes seu
Minores appellantur. Pubertas est duplex, Le-
galis, quam leges, statuendo prædictam æta-
tem, ex præsumptione determinarunt, &
Naturalis, quæ nihil est aliud, quàm habilitas
mâris aut foeminae ad coitum, seu actum ad
gene-

rationem proles sufficientem. c. 3. eod. Unde præfens Titulus agit

De Impedimento Etatis.

Sc. 2. hic disquirendum esse. 1. Quæ ætas requiratur ad valorem Sponsalium. 2. Quæ ad valorem Matrimonii. 3. An Sponsalia, vel Matrimonium, ante requisitam ætatem contrahere illicitum sit, sicut est invalidum. Quia verò *Malitia supplere ætatem* quandoque dicitur, adverte, id aliter intelligi in Sponsalibus, ac in Matrimonio. In ordine ad Sponsalia malitiam (vel potius prudentiam) supplere ætatem est nihil aliud, quam si ante tempus ad illa à Jure præscriptum adsit sufficiens usus rationis: in ordine verò ad Matrimonium, si ante tempus huic præfixum, seu ante pubertatem legalem, non solum sufficiens usus rationis, ac iudicii discretio, sed etiam potentia ad generandum, seu ad copulam carnalem se prodant.

Dico 1. Sponsalia de futuro ante septimum ætatis annum. 2. Et quidem completum, non valent. 3. Licet malitia suppleat ætatem, seu usus rationis jam antea adsit. Pars 1. habetur clarè in *can. un. caus. 10. q. 2. c. 4. §. 1. c. un. eod. in 6.* Pars 2. quod septennium debeat esse completum à momento ad momentum, eruitur ex *citt. c. 4. §. 1. c. un.* quæ adhibent verbum *compleverat*, & *compleverat* &c. Dein quando Jura ad valorem actus requirunt certam ætatem, illi anni debent esse completi physice, & non tantum moraliter, uti patet in anno Novitatus Religiosi, qui debet esse completus, & in Professione Religiosa, quæ juxta plerosque omnes non valet, si edatur ante 16. ætatis annum, licet unica dies, vel unicum momentum desit. Concordat *l. 3. §. 3. ff. de minor.* Dissentient aliqui cum Sylvestro, existimantes, aliquot dies, si defuerint de septennio, non obesse Sponsalibus, & plures alii, qui cum P. Pirhing Pontio & aliis putant sufficere, si ultima dies septennii sit inchoata tantum. Nobiscum verò sentiunt Sanch. *l. 1. d. 16. n. 4.* Gonzal. Passerin. Palao, P. Schmalzgrueber *h. 1. n. 24.* Pars 3. quam tenet Abb. Aversa, Brancat, Engel, König, Fachin, *l. 3. contrav. c. 26.* Harpprecht *pr. Inst. de Nupt. n. 10.* ac alii (dissentientibus S. Thoma, S. Antoninò, Covarruv. Sanch. Tann. Pont. Barb. P. Wiestner *h. n. 14.* & hoc teste Theologis & Canonistis primi nominis) probatur 1. leges tam irritantes, quam simpliciter præcipientes vel prohibentes, quæ fundantur in præsumptione generali, non cessant, etsi in uno vel altero casu non subsistat, quod lex præsumit, uti docuimus ad *tit. 11. de Constit. in lib. 1. n. 39.* & patet in lege Matrimonia clandestina irritante propter generale periculum fraudum, licet in aliquo casu particulari cesset periculum fraudis, in lege jejuni non obligantis ante completum 21. ætatis annum, licet subinde adsit magna virium robustas &c. Sed leges Ecclesiasticæ

ad Sponsalia exigentes septennium fundantur in præsumptione generali, quod antea non adsit sufficiens discretio, & rationis usus ad tam gravem obligationem sibi imponendam, & quod alias fraudes, & confusiones facile orientur, si certa ætas non generaliter determinaretur: ergo, licet in casu particulari citius adsit doli capacitas, & præcocias ingenii præverteret annos, nec fraudis esset periculum vel incommodi, tamen propterea nec in tali casu particulari cessant, sed semper irritant Sponsalia prius contracta. Confirmatur 1. Septenniò minores, utut polleant ratione, de Jure alios contractus non celebrant valide. *per text. Inst. & l. 9. ff. de auth. tutor.* ergo nec Sponsalia. Confirmatur 2. Leges Ecclesiasticæ *citt.* Sponsalia ante septennium contracta absolute pronuntiant invalida, non excipiendo casum, quo prævenit usus rationis ætatem ordinariam: neque Jura curant ea, quæ per accidens & raro contingunt; sed generaliter ac indistincte procedunt: ergo & sic observanda sunt. Prob. 2. Ubi Canones, & Leges, pro Professione Religiosa, Ordinibus, Dignitatibus, Testamentis faciendis, Contractibus celebrandis determinant certam ætatem, certa tempora, non valent actus antea, vel alio tempore celebrati, licet jam antea adesset maturitas ingenii, prudentia, scientia &c. ergo id etiam obtinet in Sponsalibus. Id quod confirmatur etiam ex Jure Civili determinatè de Sponsalibus, quia *l. 14. ff. de Sponsal.* sic loquitur: *quapropter & à primordio ætatis Sponsalia effici possunt, si modo id fieri ab utraque persona intelligatur, id est, si non sint minores, quam septem annis.*

Unde inferitur 1. Sponsalia ante septennium completum inita, semper esse irrita, & quidem si usus rationis nondum adsit, Jure Naturali, si verò annos prævertat doli & rationis capacitas, Jure Ecclesiastico. Inferitur 2. Etiam post septennium contracta, si tum necdum sufficiens adesset rationis usus, non valere. Inferitur 3. Si pubes necdum septenni promittat Matrimonium, non esse Sponsalia; cum necdum septennis, repromittere nequeat; Sponsalia autem essentialiter sint mutua promissio Matrimonii. Interim tamen pubes obligaretur infanti ex promissione simplici, ut is hanc post adeptum rationis usum ratificare & acceptare possit; quia promissio infanti facta ex speciali Juris privilegio non requirit acceptionem *l. 5. C. de emancip. liberor.*

Oppones 1. Quod parum distat, nihil distare videtur: parum pro nihilo reputatur: sunt axiomata ex Aristotele 2. Phys. & usu Juristarum deprompta: item proximè accingendus habetur pro accincto. *arg. l. penult. ff. de testam. milit.* ergo non requiritur septennium omnino & physice, sed sufficit moraliter completum. 2. Septennium præcisè est determinatum propter præsumptionem usus rationis: sed, si pauci desint dies, vel horæ, non cessat ista præsumptio: ergo. 3. Ultima dies in favorabilibus habetur pro completa, uti patet in fa-

in fatione testamenti, quæ permittitur im-
puberi ultima die, quæ præcedit completos
pubertatis annos, inchoat: sed Sponsalia
& Matrimonium sunt causæ favorabiles:
ergo. Confirmatur: licet Jura certos an-
nos ad suscipiendos SS. Ordines præscri-
bant, sufficit tamen ultimum annum esse
inchoatum: ergo à fortiori ad Sponsalia
sufficiet ultima dies septennii inchoata. 4.
Matrimonium ante annos pubertatis, quos
præscribunt Jura, valet, casu quo malitia
supplet ætatem: ergo & Sponsalia ante se-
ptennium, si malitia supplet ætatem. 5. Se-
ptennium præcisè requiritur ideo, quia in
hac ætate præsumitur adesse usus rationis:
ergo, si iste noscitur citius adesse, valebunt
Sponsalia. *arg. c. 13. §. Quodsi de restit. spoliat.*
cùm præsumptio debeat cedere veritati.
6. c. 3. de Sponsal. Juvenis, qui duxit in ux-
orem puellam nondum septennem, dicitur
contraxisse impedimentum publicæ hone-
statis cum puellæ consobrina: ergo Spon-
salia, in quorum vim valuit illud Matrimo-
nium, fuerunt valida propter usum rationis
jam existentem in puella; nam nec de Jure
Antiquo oriebatur dictum impedimentum
ex Sponsalibus ob defectum consensûs in-
validis. 7. Stando in Jure Naturali valent
Sponsalia inter præditos usu rationis: de
Jure autem Positivo oppositum non est cla-
rè statutum, sed dubium est, eò quòd com-
munior sententia neget divortium Juris Po-
sitivi in hoc puncto à Jure Naturali: ergo.

8. ad 1. Illa axiomata locum habent so-
lum in iis, in quibus certum tempus, vel æ-
tas non est determinata à Jure; alias etiam
procederent in Professione Religiosa &c.
Ad 2. est determinatum ex præsumptione
Juris, non Hominis: præsumptio autem Ju-
ris universaliter procedit, nec ab homine
mutari potest. Item est præsumptio gene-
ralis, quæ in casu particulari non cessat, con-
sequenter nec lex irritans, licet in casu par-
ticulari non subsistat, quod generaliter præsum-
itur, ut patet in Professione Religiosa, Ma-
trimonio clandestino &c. adeoque non ce-
dit veritati; cùm ipsa præsumptio maneat
vera, si maneat generaliter verum, quòd
ordinariè non adit usus rationis ante se-
ptennium completum, & quòd confusio
vel alia incommoda generaliter adhuc oriri
possint ex Sponsalibus citius contractis, uti
planè verum manet. Ad 3. Licet id trans-
mittatur, ubi causa est merè favorabilis, ne-
gatur tamen, si simul imponitur gravis ob-
ligatio vel onus: sed si valerent Sponsalia,
imponeretur gravis obligatio non recedendi
à Sponsalibus ante annos pubertatis, & si-
mul gravamen publicæ honestatis. Testa-
menti factio est merus favor; ideo non est
paritas: deinde specialis est exceptio in fa-
ctione Testamenti: exceptio autem firmat
regulam in oppositum. Ad Confirm. *N. Conf. & parit.* tum quia contractio ætatis Or-
dinibus præfixæ spectat favorem Ordinan-
dorum, tum quia praxis & autoritas DD.

declarat leges Ecclesiasticas, quòd annos non
physicè completos exigant, tum quia Jura
aliis terminis utuntur, quam quoad Spon-
salia; nam ad Ordines Sacros requirunt qui-
dem certos annos, at nec virtualiter addunt,
eos suscipi non posse ante eos completos,
v. g. Presbyteratum ante ætatis vigesimum
quintum annum, sicut tamen ante septem-
nium completum valere non volunt Spon-
salia. *Antequam septimum annum compleisset.* Item:
si puella septimum annum compleverat, ajunt
c. 4. & c. 5. h. t. Si replices adhuc, quòd in
l. 134. ff. de V. S. annus non naturaliter juxta
horas & momenta computari solet; repo-
no, id procedere de casu merè favorabili,
vel quando leges non determinant tempus
completum. Ad 4. *C. Ant. N. Conf.* parum
quia in *c. 9. h. t.* de Matrimonio id legimus
expressum, nullibi verò de Sponsalibus; par-
tim quia dispar est ratio in Sponsalibus; nam
ideo in Matrimonio respicitur ad puberta-
tem præcisè naturalem & potentiam gene-
randi, quia stante tali potentia est periculum
fornicationis: in Sponsalibus verò cessat
hoc periculum, si contrahantur ante septem-
nium completum, & attendatur præcisè æ-
tas legalis. Ad 5. patet responsio ex dicto
ad 2. nam leges in hac præsumptione gene-
rali fundatæ urgent generaliter pro omni
casu. Ad 6. Imprimis ex eo, quòd ortum
fuisset in dicto casu impedimentum publicæ
honestatis, non sequitur, Sponsalia ratione
ætatis fuisse valida; cùm de Jure antiquo
etiam ex invalidis potuerit oriri, modò in-
valida non fuerint ob defectum consensûs;
qui consensûs ibi juxta Adversarios non de-
fuit. Deinde Pontifex ibi non pro certo,
sed sub dubio, judicavit, ortum esse dictum
impedimentum, & ideo tutiorem partem
elegit; nam dubium erat, utrùm Sponsalia
post septennium non fuerint ratificata, sal-
tem factò, quia addit Pontifex: *ex humana
fragilitate forsitan tentaverunt, quod complere non
potuerunt,* scilicet opus conjugale. Ad 7. quòd
in aliis quoque materiis obijci, & non raro
malè applicari solet: id solum procedit,
quando pro utraque parte afferuntur textus
Juris Positivi propè æqualis ponderis, & spe-
ctatis textibus & eorum rationibus dubium
manet ac ferè æqualis probabilitas in utram-
que partem: at textus, & rationum mo-
menta, cum adjectis paritatibus, pro nostra
sententia allati tantum nobis pondus habere
videntur, ut oppositæ longè prævaleat
nostra. Certè si semper standum foret Ju-
ri Naturali, ubi aliqua textuum Juris Posi-
tivi apparenz repugnantia se insinuat, Jus Po-
sitivum ferè in omni materia indifferenti
negligendum foret, & solum Naturæ dicta-
men attendendum. Vid. dicta in lib. II, tit.
12. de caus. possess. & propriet. n. 15. in fine.

Dico 2. Sponsalia post septennium, sed 6
ante annos pubertatis inita, licet valida, non
tamen ita firma sunt, ut contrahentes libere
resilire non possint post adeptam puberta-
tem, si velint: licet durante impubertate
neutri

neutri resilire liceat: imò si pubertati proximi contraxissent Sponsalia cum juramento, probabiliter neutri etiam adepta pubertate licitum foret recedere, nisi mutuo consensu. Pars 1. & 2. habetur in c. 7. & 8. h. t. ratio primæ est, ne cogantur approbare, quod non satis firma ætate fecerunt: ratio secundæ, ne propter lubricum iudicium Sponsalia sæpe contrahant temerè & rursus dissolvant. Pars 3. sumitur ex c. 10. de Sponsal. Si unus pubertatem prius est consecutus, statim resilire potest non expectata pubertate alterius. c. 7. cit. v. si verò. Si unus tantum fuit impubes, & alter pubes, dum contracta sunt Sponsalia, illi tantum, non huic resilire concessum est. c. cit. v. mulier. Sed quando resilire tenetur pubertatem adeptus? & in continenti, seu illico, ut habet communis sententia; quia verò Jus non determinat certum tempus, illico autem fieri dicitur, quod intra triduum proximum sit. l. fin. C. de iudic. l. fin. C. de errore Advoc. saltem intra triduum declarare animum resiliendi debet; alias censetur tacite Sponsalia ratificasse. Sanch. l. 1. d. 51. n. 14. seq. Excipe, nisi ignoraverit se pubertatem attigisse, vel jus resiliendi sibi competere. Wagnereck ad c. 7. cit. not. 2. cum tempus ignoranti non currat. P. Schmier de Sponsal. p. 3. c. 2. sect. 1. n. 61. indulget Jus resiliendi tamdiu, quamdiu verbis vel factis non fuerint confirmata Sponsalia, in annis impubertatis inita, nec altera pars impletionem eorum petierit: quod mihi non improbabile videtur spectata ratione; cum Jus tempus non definiat. Verbis, inquam, vel factis; nam & his ratificari possunt Sponsalia priora, ut si quis se gerat pro sponso: si munera mittat in signum amoris &c. Oppones contra 3. partem: Sponsalia impuberum habent hanc conditionem imbibitam, nisi puberes facti resiliant; ergo etiam iuramentum iis adjectum habet hanc conditionem imbibitam: cum iuramentum sequatur naturam contractus, cui adijcitur. l. fin. C. de non num. pecun. & specialiter exceptum esse casum, quo pubertati jam proximi adijcitur iuramentum Sponsalibus. c. 10. cit. proximus autem vel proxima pubertati censetur esse, cui deest tantum dimidius, vel etiam integer annus, vel integer cum dimidio, juxta diversas Auditorum sententias: optimè faciunt, qui hoc determinare relinquunt arbitrio iudicis. Neque dicas, impuberum iuramenta non valere. can. 14. 15. caus. 22. q. 5. Quia ibi tantum prohibetur, ne impuberes cogantur jurare in ordine ad ferendum testimonium.

7 Dico 3. Sponsalia de presenti, seu Matrimonium ante pubertatem completam initum non valet, nisi malitia suppleat ætatem: adeoque ad valorem sufficit pubertas tam Legalis, quam Naturalis. c. 2. 3. 6. 9. 10. 11. h. t. pr. Inst. de Nupt. Si verò alterutra pubertas adsit, valet Matrimonium; adeoque si mas 14. foemina 12. annos complevit, necdum tamen adest potentia proxima

Lib. IV. R. P. Viti Pichler.

ad generandum, seu ad copulam (sicut vice versa, si malitia suppleat ætatem, & adsit potentia generandi cum usu rationis pleno, nondum verò dicta ætas) uti sæpe præsertim in foemina duodenni, subsistit Matrimonium, eò quòd impotentia, nisi sit perpetua, non sit impedimentum dirimens. c. 5. & fin. de frigidis.

Quæres, an Matrimonium, quod contrahunt impuberes ante pubertatem tam Naturali quam Legalem invalide in ratione Matrimonii, non habeat saltem vim Sponsalium de futuro? & Affirmative. c. fin. h. t. & c. un. eod. in 6. §. idem quoque. quia Jus præsumit, & interpretatur voluntatem impuberum, quòd velint saltem contrahere Sponsalia, ad quæ sunt habiles, juxta illud: si actus non valet, ut ago, valeat meliori, quo potest, modo. Excipe, nisi expressè Sponsalia excluderent; & determinatè non nisi Matrimonium contrahere intenderent; quia actus non valent ultra intentionem agentium: & tunc subintrat aliud axioma ex c. 23. de offic. deleg. de sumptum: quod voluit, non potuit; & quod potuit, non voluit.

Dico 4. Sponsalia contrahentes ante septennium non peccant; peccant tamen contrahentes Matrimonium ante pubertatem completam, vel Legalem, vel Naturalem. Ratio; quia Jus Sponsalia ante ætatem præscriptam inita irritans non continet prohibitionem expressam, nec tacitam; cum ea non probetur satis: e contra Jus irritans Matrimonium ante ætatem præscriptam continet prohibitionem tum expressam in c. 2. h. t. ibi: districte inibemus, ne aliqui, quorum uterque vel alter ad ætatem Legibus vel Canonibus determinatam non pervenerit, conjungantur; tum tacitam, quia tales Matrimonium contrahere attentantes frustrant Sacramentum Matrimonii ponendo nulliter materiam illius & formam. Oppones 1. Verba d. c. ne conjungantur, denotant vel conjunctionem animorum, etiam per Sponsalia de futuro, & sic etiam Sponsalia ante septennium ineuntur illicitè, vel conjunctionem carnalem, consequenter non prohibetur ipse contractus Matrimonialis. 2. Actus non operantur ultra intentionem operantium: sed qui ante annos pubertatis contrahunt Matrimonium, implicitè, virtualiter, & ex interpretatione Juris solum intendunt contrahere Sponsalia: ergo tantum contrahunt Sponsalia, & non Matrimonium: ergo non frustrant Sacramentum Matrimonii: ergo non agunt illicitè. & ad 1. Per Sponsalia de futuro potius promittitur quàm fit, stricta conjunctio animorum; conjunctio autem carnalis per copulam ne quidem in casu necessitatis publicæ indulgeri impuberibus potest; ibidem autem sermo est de tali conjunctione, quæ ob publicam pacis necessitatem tolerari potest: ergo textus de neutra ex dictis conjunctionibus intelligendus est. Ad 2. Tales impuberes, quantum est ex se, verè intendunt contrahere Matrimonium, quod tamen

H

non

non possunt, & solum ex presumptione ac interpretatione Juris censentur velle Sponsalia, casu quo ipsorum actus non valet, uti agunt, & intendunt ipsi per se.

TITULUS III.

De Clandestina Desponsatione.

SUMMARIVM.

1. Desponsatio Clandestina duplex consideratur.
- 2, 3. Denuntiationes Matrimonio praeiungenda, & Benedictio Nuptialis quid.
4. Ubi, quomodo, & quando denuntiationes sint faciendae.
5. Earum omisso non quidem invalidum, sed per se reddit illicitum Matrimonium.
- 6, 7. Quis & qua de causa in iis dispensare valeat.
8. Quas penas incurrant, qui illas omittunt.
9. Benedictio Nuptiarum a quo & quando adhibenda.
10. Matrimonium simpliciter Clandestinum dicitur, quod absque praesentia parochi & testium contrahitur.
11. Sine his contrahere etiam de Jure Antiquo erat prohibitum.
- 12, 13. De Jure novo Tridentini autem, ubi hoc est promulgatum, nec usu contrario abrogatum, Catholici etiam invalide contrahunt absque illorum praesentia.
14. Etiam in casu, quo studiosè se conferunt ad locum, ubi Tridentinum non est promulgatum vel receptum, ut ibi contrahant.
- 15, 16, 17. Haeretici tamen probabiliter valide contrahunt clandestinè, vel coram Praecone suo, etiam in loco, ubi Tridentinum aliquando fuit promulgatum.
- 18, 19. Qualis Parochi assistentia requiratur & sufficiat.
- 20, 21. Praesertim respectu Vagorum, & Militum.
- 22, 23. Quis alius assistat valide loco parochi, & cum qua hujus licentia.
- 24, 25. Quot, quales, & quomodo praeter parochum praesentes esse debeant testes alii.
26. Contrahentes Matrimonium sine praesentia parochi & testium quomodo puniantur.
27. Et an Sponsalia de futuro saltem perficiant.
- 28, 29. Qui Matrimonium contraxerunt coram paracho & testibus, ac invalidum, non tenentur istud restaurare coram iisdem, si impedimentum fuit & manet occultum.

Sciendum 1. per Desponsationem hic non intelligi (uti alias ordinariè) Sponsalia de futuro, sed de praesenti, seu ipsum Matrimoniale contractum: per Clandestinam verò intelligi illam, quae fit clam, non in facie Ecclesiae, aut sine praeviis denuntiationibus; adeoque Clandestinum erit Matrimonium, quod sine solennitatibus à Jure vel ad valorem vel ad licentiam requisitis contrahitur; nam alia solennitas est substantialis, intrinseca, & ad formam ac valorem Matrimonii requisita, nimirum praesentia proprii parochi, & duorum vel trium testium, quae si ad-

fit, dicitur Matrimonium contrahi in facie Ecclesiae, si absit, vocatur Clandestinum simpliciter. Et haec clandestinitas ordinariè intelligitur per impedimentum clandestinitatis. Alia autem est accidentalis, extrinseca, & non ad formam vel valorem, sed ad licentiam ordinariè, atque ad detegendum impedimentum praescripta, videlicet trina denuntiatio praevia; quae si omittatur, Matrimonium appellatur clandestinum secundum quid. Ad solennitatem accidentalem etiam refertur benedictio Nuptiarum & copulatio Sponsorum a Sacerdote facta, Nos prius agemus de solennitate accidentali, nimirum trina denuntiatione, benedictione & copulatione Sacerdotis, sive de Matrimonio secundum quid clandestino.

Sc. 2. Denuntiationes (alio nomine Bana) Matrimonio praeiungendas nihil esse aliud, quam proclamationes seu monitiones publicas de Matrimonio duorum contrahendo, in Ecclesia coram populo frequenti faciendas eum in finem, ut, si quis impedimentum aliquod seu dirimens seu impediens inter contrahere volentes novit, in tempore illud manifestet paracho, ut is rem ulterius examinet, & copulationem differat, usque dum constet, impedimentum dari nullum, vel, si detur, desuper impetretur dispensatio. In re communis ex c. fin. h. 1. & Trid. s. 24. c. 1. de Ref. Matrim. ubi Sancta Synodus praecipit, ut imposterum, antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium paracho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missam solennia publice denuntietur, inter quos Matrimonium sit contrahendum. Ex quibus fit, fideles graviter obligari ad denuntiandum impedimentum, siquod noverint, si absque gravi suo incommodo possint, vel saltem ad secretò monendo contrahere volentes, si scandalum vel damnum ex manifestatione timeatur, & secreta monitio credatur sufficere.

Sc. 3. Per Benedictionem Nuptialem intelligi ceremonias & preces sacras, in solennitate nuptiarum a Sacerdote adhiberi solitas. can. 1. caus. 30. q. 5. ut nimirum illarum intuitu DEUS novis Sponsis necessariam impertiatur gratiam ad onera Matrimonii facilius sustinenda, & sobolem Christianè educandam. De hac Trid. lo. cit. sic loquitur: Eadem Sancta Synodus hortatur, ut conjuges ante benedictionem Sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statimque benedictionem à proprio paracho fieri; neque à quopiam, nisi ab ipso Paracho, vel ab Ordinario licentiam ad praedictam benedictionem faciendam alii Sacerdoti concedi posse &c. Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos &c. alterius Parochia sponsos sine illorum Parochi licentia Matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso Jure tamdiu suspensum maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absolvatur.

Dico 1. Denuntiationes regulariter fieri debent ante contractum Matrimoniale,